

INTERVENCIÓ RESTAURATIVA

REPARACIÓ DE VINCLÉS

A TRAVÉS D'UN CAS PRÀCTIC

Què és la intervenció restaurativa?

La intervenció restaurativa parteix de la **justícia restaurativa**, nascuda als Estats Units fa 40 anys. La seva filosofia es basa en, no només gestionar els delictes a través de la via penal, sinó en també abordar la situació des d'una perspectiva psico-social i psico-educativa.

La centralitat de la intervenció recau en la **persona receptora del maltractament** i tot el seu **entorn** i es treballa a partir de 4 elements essencials.

DIALOG Requisit per a poder perdonar.	VERITAT Element bàsic a partir del qual construir col·lectivament una nova relació.	RESTAURACIÓ Del dany causat és allò que garanteix fer justícia.	RECONCILIACIÓ Porta a la persona autora del dany a la capacitat i el reconeixement de responsabilitat sobre els actes per no tornar-los a repetir.

Al llarg dels anys s'han pogut definir diversos beneficis de la justícia restaurativa com són:

CAPACITACIÓ I EMPODERAMENT de la persona receptora de maltractament a partir de la reparació del dany causat.	REDUCCIÓ ESTRÉS I ANSIETAT de la persona receptora del maltractament.	SUPERACIÓ DEL TRAUMA VISCUT La reparació del dany és un element que facilita la superació del trauma.

Aplicació de la intervenció restaurativa per part d'Alzheimer Catalunya Fundació

Alzheimer Catalunya Fundació ha traslladat aquest model de l'àmbit de justícia a l'àmbit de la **intervenció social** i l'**acompanyament psico-educatiu** a través de tres línies principals:

- Intervenció directa** sobre la situació de maltractament per aturar-la, reparar el dany, minimitzar el trauma generat, involucrar a tot l'entorn de la persona que rep el maltractament en aquest procés i reintegrar a la persona que l'ha causat.
- Aplicació d'**eines restauratives** per gestionar adequadament els conflictes, facilitar un pacte de cures adequat i transformar el vincle entre la persona autora i receptora de maltractament perquè es pugui restaurar el dany.
- Acompanyament als equips de intervenció des de l'**assessorament expert** per transformar metodològicament el model aplicat fins ara.

Resultats generals de l'aplicació de la intervenció restaurativa per part d'Alzheimer Catalunya Fundació

MOSTRA DE 32 PERSONES

- S'ha aturat el maltractament en el **100%** dels casos i s'ha arribat a una situació òptima en el **38%** de les situacions.
- A l'enquesta de satisfacció de l'Espai Confidencial es mostra una rebuda pràcticament **excel·lent** per part de les persones beneficiàries, fet que demostra l'efectivitat del model d'intervenció restauratiu.
- A través de la Intervenció restaurativa s'ha aconseguit que el **63,64%** de les persones grans amb deteriorament cognitiu, continuïn vivint al seu domicili.
- S'han restaurat el **36,36%** dels vincles entre la persona autora i receptora del maltractament.
- La situació i la realitat de les persones grans no és estàtica, durant els mesos d'intervenció va canviant de manera continuada. Fins que no s'assoleixen els objectius del **Pla de Treball**, mensualment apareixen noves necessitats a les quals cal donar resposta. És obligat fer seguiments continuats per adaptar el Pla de Treball a la nova realitat.
- El **Pla de Xoc** atura el maltractament a l'inici de la intervenció i el **Pla de Treball** ofereix un recorregut de 8 mesos per estabilitzar la situació de la persona gran en clau qualitat de vida. A partir del quart mes, es comencen a detectar indicadors d'excel·lència en la persona i la comparativa entre el primer mes i el sisè mostra el canvi de passar d'una qualitat de vida indigna a una qualitat de vida òptima o excel·lent.

Aprentatges de l'aplicació de la intervenció restaurativa

- La intervenció restaurativa pot esdevenir una forma de **ressolució de conflictes** familiars quan s'ha produït un delictes en el que la persona receptora del maltractament és una persona gran que té **demència** o **deteriorament cognitiu**, és a dir, és una persona dependent del seu entorn i la seva situació la converteix en vulnerable. En aquests casos, apostar per restaurar els vincles en comptes de trencar-los, evita **desaferraments** i **desorientacions** que poden tenir un gran impacte en la persona receptora de maltractament. Evidentment, cada cas s'estudia de forma individual i personalitzada i les accions que es prenen varien en funció de la gravetat del delictes.
- A vegades, optar pel trencament de vincles pot resultar més senzill pels professionals que intervenen ja que s'obté de forma immediata tranquil·litat i la resolució de la situació de maltractament, però aquesta opció pot derivar en una cobertura escassa de les **necessitats psicoemocionals** de les persones involucrades, així com infimes possibilitats de **transformar els vincles** i **restaurar el dany** causat.

Cas pràctic

Matrimoni que havia rebut maltractament psicoemocional, econòmic, negligència i abandonament per part dels seus dos fills majors d'edat durant molts anys. Entre els fills, també hi havia conflicte.

90 anys
Demència

79 anys
Parkinson
Transtorn depressiu

Situació prèvia

Habitatge

Sense habitatge per expoli econòmic per part del seu fill. Vivien en un recurs social d'emergència després de patir múltiples desonaments.

Salut

Vivien sense tenir cap seguiment mèdic ni rebre cap tractament farmacològic per les seves afectacions. Estaven desnutrits i deshidratats.

Entorn

Desvinculats amb l'entorn. La filla no mantenien cap contacte amb el matrimoni. El fill, consumidor de tòxics, era el cuidador principal i reconeixia infringir maltractament cap als seus pares, justificant-se a través d'haver patit maltractaments previs per part de la mare.

Imatge

Indigna. No tenien ajudes adequades a les seves necessitats funcionals, augmentant així la seva vulnerabilitat.

8 mesos després d'intervenir

Habitatge

Ingrés en una mateixa residència. S'aconsegueixen dues places per ells, una pública i una privada.

Salut

El matrimoni fa seguiment mèdic i té accés a tractament farmacològic adaptat a les seves necessitats.

Entorn

El fill i la filla s'adhereixen al Pla de Treball d'Intervenció Restaurativa. S'han reestablert les relacions entre pares i fills i poden realitzar activitats d'oci, sortides i visites periòdiques sense supervisió. El fill segueix consumint tòxics, però ha aconseguit feina a través d'un programa de reinserció socio-laboral.

Imatge

Recuperació de la seva imatge i dignitat en base a les seves preferències i destijes.

Metodologia utilitzada

1. Detecció de la situació de maltractament

S'identifiquen els indicadors d'alerta, es coneix el perfil de la persona receptora de maltractament i s'estableixen les primeres hipòtesis.

2. Diagnòstic - Avaluació

Es valora la situació bio-psico-social i econòmica-jurídica de la persona receptora del maltractament, de l'autora d'aquest i de l'entorn social que les envolta. També s'analiza el maltractament segons el grau de gravetat, la seva tipologia, la freqüència i la progressió. És molt important valorar la capacitat de la persona gran receptora del maltractament i incorporar-la en la presa de decisions.

3. Intervenció

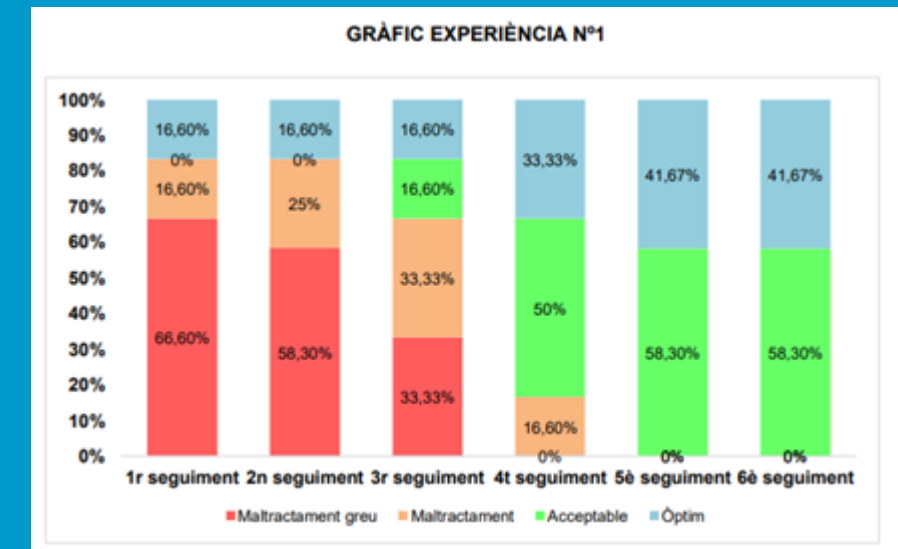
Es realitza a partir de quatre eixos principals:

Intervenció experta L'equip social, jurídic i econòmic-administratiu atura la situació de maltractament a través d'un Pla de Xoc, utilitzant totes les vies jurídiques possibles tant civils com a penals. Avaluat la situació i comença a treballar en pro de la millorar la qualitat de vida de la persona receptora del maltractament a través d'un Pla de Treball inicial des d'on es decideix sobre quins elements i actors que intervenen es comença a treballar i com.	Espai facilitador - mediador Espai en el que l'equip expert aconsegueix arribar a acords entre totes les parts implicades sobre el Pla de Treball Inicial, resolre els malentesos i redirigir la proposta en pro del benestar de la persona que rep el maltractament directament i, indirectament, sobre l'autor del mateix.	Espai confidencial Constitueix una de les eines restauratives. És una acció terapèutica conjunta a través de la construcció d'un espai basat en la confiança i lliure de tot perjudici, on la persona receptora i autora del maltractament poden verbalitzar i abordar la situació d'abús. A les sessions es treballen diferents temàtiques: Presa de consciència, treballar els pensaments, conseqüències del maltractament, desmuntar els patrons de pensament i cerca d'alternatives.	Assessorament expert Durant tot el procés s'incorpora a les professionals, en aquest cas, d'atenció primària, en un primer nivell, i d'atenció especialitzada, en un segon nivell, des del treball en xarxa en la planificació i coordinació i la presencialitat en les diferents intervencions directes amb la finalitat d'incorporar la nostra metodologia de treball restaurativa a través dels principis teòrics de la mediació, la teràpia sistèmica i la comunicació no violenta.

4. Seguiment i acompanyament

Des del moment en que es detecta una situació d'abús o maltractament, es realitza un acompanyament acurat i un seguiment mensual a través de l'avaluació d'ítems que mesuren la qualitat de vida de la persona i la millora del benestar, abans de la intervenció restaurativa, durant i després, una vegada ha finalitzada la intervenció.

Resultats

Al gràfic s'observa que al primer seguiment es parteix d'una realitat en que en el 83,2% de les tasques de cura i necessitats bàsiques de les persones grans es detecten situacions de maltractament.

Al tercer seguiment el percentatge de maltractament s'havia reduït en un 16,5%.

Al quart seguiment s'observa que la xifra d'inici es reverteix.

A l'últim seguiment, no es detecten situacions de maltractament en les tasques de cura i necessitats bàsiques del matrimoni, que són òptimes en un 41,67%.

Autores del pòster: Sara Albaladejo i Lourdes Montes
Maquetació: Ada García
Institució: Alzheimer Catalunya Fundació
Dades de contacte: Via Augusta, 48 - 54, Entresol 1a, Barcelona
93 459 22 94
info@alzheimercatalunya.org